

Udgivet 03.03.2024

Bekæmpelse af rodukruddt ved særlige vejrforhold

Når vinduet til at bekæmpe rodukruddt bliver mindre eller større på grund af våde efterår eller tørke og tidlig høst, kan det blive aktuelt at inddrage løsninger til ukrudtsbekæmpelse, som normalt ikke bliver brugt.

Af Malene Theilgaard, Karen Munk Nielsen

Våde efterår eller tørre somre kan gøre det nødvendigt at lægge andre strategier for bekæmpelse af rodukruddt, end man ellers ville gøre. Artiklen samler resultater fra landsforsøg og erfaringer fra interviewede landmænd.

Våde efterår - dobbeltpløjning med efterafgrøde

Dobbeltpløjning kan være en mulighed til bekæmpelse af især agertidsel og agersvinemælk i våde efterår. Tidligere forsøg viser, at den mest effektive mekaniske bekæmpelse mod agertidsel er dobbeltpløjning. Pløjning udført straks efter høst efterfulgt af en hurtigt voksende efterafgrøde fulgt op af endnu en pløjning sent om vinteren eller om foråret kan reducere forekomsten af agertidsel betydeligt. De nævnte ukrudtsarter går i dvale eller nedsætter væksten om vinteren, og derfor er der ikke effekt af gentagne behandlinger om efteråret.

Fordele og ulemper ved metoden

Fordele	Ulemper
<ul style="list-style-type: none"> • der er et behandlingstidspunkt efter høst • gode muligheder for at etablere en efterafgrøde og holde på næringsstofferne	<ul style="list-style-type: none"> • Pløjetidspunktet lige efter høst kan karambolere med andre påtrængende opgaver

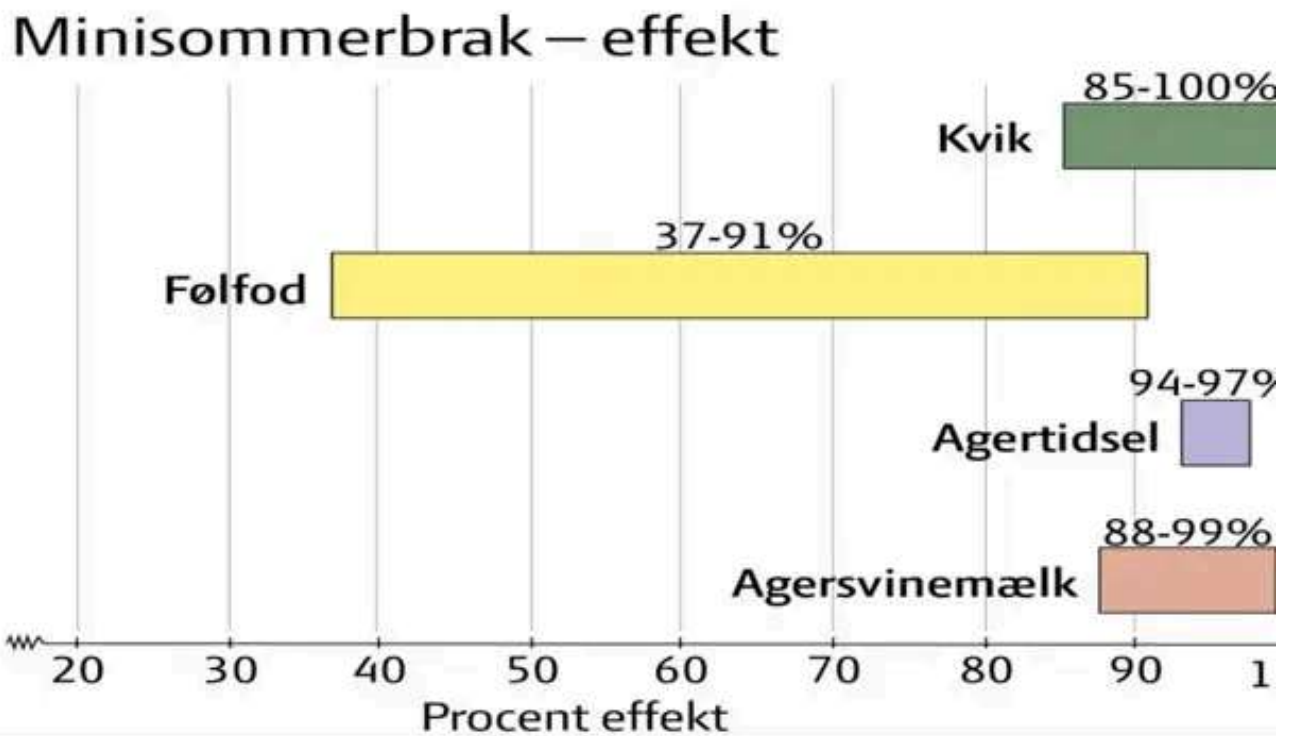
Barfrost og højtryk - udtørring af kvik

Udtørring i perioder med barfrost og højtryk vil have god effekt på kvik. Sandsynligheden for barfrost i vintermånederne muliggør udtørring af kvikudløbere, hvis de forud bringes op på jordoverfladen. I perioder med frost, kan frostsprængninger og udtørring ødelægge fritlagte rødder og udløbere. Ved udtørring er det vigtigt at trække rødderne op til jordoverfladen uden at sønderdele dem. De roterende redskaber er særligt velegnede til formålet, da flest mulige kvikrødder bliver fri af jorden efter en overkørsel. Efterfølgende afsluttes med en omhyggelig pløjning.

Tørre somre - minisommerbrak

I tørre somre, hvor der høstes tidligt, og hvor der kan være god effekt af udtørring, vil minisommerbrak kunne anvendes på de fleste rodukruddtsarter uden større udbyttetab. Minisommerbrak er effektivt uafhængigt af vejret, men under mere fugtige forhold vil udbyttetabet ved at høste tidligt være større.

Ved en massiv og blandet forekomst af rodukrudsarter er den ultimative strategi minisommerbrak. Her kan det være nødvendigt at afkorte en afgrødes vækstsæson ved f.eks. at snitte korn til grøn- eller helsæd. Det er den eneste bekæmpelsesmetode, som dokumenteret effektivt reducerer bestanden af tidsler, ager svinemælk, følfod og kvik. Resultater fra tidligere forsøg viser en reduktion af arterne på 85-90 procent. Her er det vigtigt at være opmærksom på at der kan være en stor kvælstofeftervirkning, der bør samles op af en robust efterafgrøde.

Effekt af minisommerbrak på forskelligt rodukrudt.

Erfaringer fra interviewede landmænd

SEGES Økologi Innovation interviewede i 2019 en række økologiske landmænd om udfordringer med rodukrudt under ekstreme vejrforhold. Erfaringer fra fem landmænd er her samlet til inspiration.

Våde marker – særligt om efteråret

Flere landmænd nævner, at det kan være en mulig fordel at bruge en Marsk Stig harve fremfor Kvik-Up harve, Kvikkiller eller lignende, når jorden er blød og våd. Der er således erfaringer for, at der er større chancer for at komme i marken med en Marsk Stig harve. Det har især en god effekt på kvik, fordi det er muligt at gennemføre en strategi, mens man måske kun får lavet den første af flere planlagte overkørsler med det tungere udstyr. Der er opnået størst effekt af harvningen, hvis der er pløjet forud, så rødder og udløbere er lagt op i jordoverfladen. Ofte laves der opfølgende harvninger igen om foråret, som følges op af en pløjning før såning.

Udtørring ved frost i det tidlige forår

Hvis der i det tidlige forår er tørvejr og nattefrost, har flere landmænd gode erfaringer med at harve rødder og udløbere op på jordoverfladen og dermed udnytte frosten til udtørring. Det kan enten være en

afslutning på en strategi påbegyndt om efteråret eller en selvstændig, målrettet indsats. Der er erfaring med at lave pletbehandling med en Kvik-up harve i tørre perioder med frost, så frosten udnyttes til bekæmpelse i de områder i marken, hvor rodukruddet er et problem. De gentagne harvninger bliver oftest efterfulgt af en pløjning forud for såning.

Sen såning i tørt forår

Muligheden for at udnytte det større vindue, der bliver, for gentagne harvninger i et tørt forår udnyttes, og der udføres en senere såning. Disse erfaringer bygger på at en effektiv ukrudtsbekæmpelse kan opveje ulemperne ved en senere såning.

Tørre somre

Med en tør sommer som 2018, hvor høsten var tidlig, og der var gode betingelser for udtørring ved gentagne harvninger, er det store vindue for effektiv udtørring af rodukruddet blevet udvidet og udnyttet med god effekt.

Grønne marker

Flere har erfaringer med, at en kraftig afgrøde eller efterafgrøde er den bedste måde at bekæmpe rodukruddet på. Det kan være bedre at have en efterafgrøde efter høst, som kan udkonkurrere rodukruddet, end at lave mange gentagne harvninger. Ved at inddrage afgrøder i sædskiftet som skal høstes tidligt, bliver der muligt at lave en god og rettidig etablering af efterafgrøder og dermed udnytte dem til at konkurrere mod rodukruddet. Der er erfaringer med at lave pletbehandlinger i efterafgrøden med f.eks. Kvik-up harve, så der stadig laves en bekæmpelse, selv om marken er grøn. Etableringer af efterafgrøden er hos en landmand sket med en pløjning forud i 18-20 cm's dybde.

Vælg den rigtige strategi til bekæmpelse af rodukruddet om foråret (/planteavl/vaelg-den-rigtige-strategi-til-oekologisk-rodukruddtsbekaempelse-om-foraaret/)

Vælg den rigtige strategi til bekæmpelse af rodukruddet efter høst (/planteavl/vaelg-den-rigtige-strategi-til-oekologisk-rodukruddtsbekaempelse-efter-hoest/)

Foto: Inger Bertelsen

Mekanisk bekæmpelse af kvik med Kvik-up harve.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

For mere information

Lars Egelund Olsen

Specialkonsulent

Ukrudt, gødskning, salgsafgrøder

+45 40 62 25 65

lols@icoel.dk